

MATURITNÍ OTÁZKY DĚJEPIS 2018/19

Délka zkoušky je 15 minut ústního projevu (+ 15 minut na potítku, kde jsou k dispozici dějepisné atlasy). Student si vylosuje jednu z 25 otázek, kterou stručně uvede, případně subjektivně zhodnotí, a pak svůj výklad zaměří dle vlastního výběru na 1-2 podotázky (jsou oddělené středníkem), které prezentuje do hloubky. U zbývajících podotázek se očekává více než základní znalost.

Studenti mají možnost navštěvovat seminář *Dějepis pro maturanty*, konzultovat s vyučujícími nebo využívat na Classroomu desítky textů a ppt. prezentací, které se vážou k jednotlivým maturitním otázkám. Znalost textů označených zde vykřičníky je pro jednotlivé otázky nezbytná a žádoucí. K dispozici je rovněž seznam literatury s odkazy na jednotlivé maturitní otázky.

- 1) ZEMĚDĚLSKÉ CIVILIZACE – neolitická revoluce; specifika důležitých regionů; úloha státu starověkého a současného; vznik a vývoj písma; kultura a náboženství vybraných civilizací
- 2) ANTICKÁ CIVILIZACE – řecká polis – vymezení, význam, sociální struktura; antický občan - práva a povinnosti; proměny forem vlády a komparace se současností; římské impérium – vymezení a specifika; antická mytologie
- 3) CÍRKEV - vznik křesťanství; vývoj křesťanství a proměny církve ve vybraných obdobích od starověku do pozdního středověku; struktura, činnost a význam církve; církve a stát; kláštery; hereze
- 4) LÉNO – vznik, proměny a funkce feudálních vztahů; učení trojího lidu; specifika regionů a komparace s jinými civilizačními okruhy; rozdílné interpretace feudalismu
- 5) RENESANCE – změny ve společnosti, myšlení a kultuře; specifika Itálie; proměny a komparace renesance a humanismu v západní Evropě; dědictví renesance pro současnost
- 6) STAVOVSKÝ SNĚM – základní modely vývoje novověkých států, jejich kořeny a specifika; komparace stavovské a absolutistické monarchie; důsledky a alternativy jejich vývoje; státovědné teorie novověku
- 7) REFORMACE – příčiny a vznik; šíření a specifika jednotlivých regionů; katolická reforma; důsledky náboženského rozkolu a pozdější vývoj náboženství v konfesijně rozdělené Evropě
- 8) BAROKO - barokní společnost a kultura; víra a proměny mentality člověka; vztah vědy a filosofie; utváření a specifika barokní krajiny; rozdílná interpretace baroka
- 9) OSVÍCENSTVÍ – proměny mentality lidí, společnosti a forem vlády; důsledky pro jednotlivé sociální skupiny; konfrontace vědy a víry; pozitiva a negativa osvícenství tehdy i nyní
- 10) REVOLUCE – příčiny evropských revolucí 17. až 19. století; průběh jejich vybraných fází a vzájemná komparace; Americká revoluce; revoluční cyklus a jeho příklady ve 20. st. a v současnosti
- 11) NÁRODNÍ PROBUZENÍ - průběh „jara národů“; různé teorie vzniku nacionalismu; specifika národních obrození; vývoj nacionalismu od 19. století po současnost
- 12) KOLONIALISMUS A DEKOLONIZACE – příčiny a modely budování koloniálních impérií; etapy, příčiny a způsoby dekolonizace; pozitiva a negativa kolonialismu a dekolonizace; třetí svět v období studené války; současné problémy tzv. třetího světa

- 13) IDEOLOGIE 19. STOLETÍ – konzervatismus; liberalismus; socialismus (jejich ideové kořeny, teze, fúze a politická praxe); vzájemná komparace ve vybrané problematice; vývoj a proměny těchto ideologií od 19. st. po současnost
- 14) TOTALITNÍ IDEOLOGIE 20. STOLETÍ – jejich kořeny, teze, nositelé a vývoj; komparace komunismu a fašismu; příčiny jejich úspěchu a porážky; metody propagandy totalitních režimů a jejich specifika
- 15) DĚDICTVÍ TOTALITARISMU – srovnání teorie a praxe v rámci střední Evropy; rodinná historie a prolnutí velkých a malých dějin; vyrovnávání se s minulostí a důsledky totalitarismu v tomto regionu i ve světě
- 16) TERRA INCOGNITA A UTOPIE – kultury předkolumbovské Ameriky a Asie; jejich konfrontace s Evropany; proměny ideálu „nezkaženého divocha“; hledání ideálu utopie od renesance po současnost
- 17) MINORITY – modely jejich soužití s většinovou společností ve vybraných obdobích od starověku po současnost; „lidé na okraji“; sexuální a jiné menšiny; Romové; Židé (judaismus, antisemitismus, sionismus)
- 18) ISLÁMSKÁ SPOLEČNOST – pilíře islámské víry; směry a šíření islámu; vztahy křesťanů a muslimů v minulosti; soužití v současnosti; pozitiva a negativa vzájemného sousedství; islámská společnost a civilizace dnes – tradice a modernita; problematika sekularismu a lidských práv
- 19) VÁLKA A NÁSILÍ – proměny válek, válečníka a násilí od středověku po současnost ve vybraných obdobích; vojáci vs. civilisté; válečná ekonomika a propaganda; vývoj a proměny represe a disciplinace společnosti
- 20) OBCHOD A PRŮMYSLOVÉ REVOLUCE – obchodní výměna od středověku po současnost ve vybraných obdobích; průmyslové revoluce; ekonomická globalizace a její důsledky; teorie vzniku a vývoje kapitalismu; alternativní měnové systémy a ekonomiky
- 21) MĚSTO – vybraná období vývoje od vrcholného středověku po současnost; městská správa a politické soupeření; sociální struktura; rozdílná mentalita města a vesnice a vzájemná komparace; modely urbanizace v současnosti
- 22) VESNICE – vybraná období vývoje a proměny vesnice od agrární revoluce po současnost; patrimoniální správa; sociální skladba; rozdílná mentalita města a vesnice a vzájemná komparace; poddanství a nevolnictví; člověk a krajina
- 23) SVĚT 21. STOLETÍ – „konec dějin“, „střet civilizací“ a „multipolární svět“; lokální konflikty současnosti a jejich kořeny; integrační procesy; perspektivy a problémy světových civilizací
- 24) MÝTUS A DĚJINY – národní paměť, dějepisectví a popkultura; rozdílné historiografické interpretace dvou vybraných událostí a procesů (např. kultury světců, husitství, Bílá hora, národní obrození, první republika aj.)
- 25 a) SOUKROMÍ ČLOVĚKA – proměny privátní sféry člověka a rodiny od středověku po dnešek (každodennost, festivita, spiritualita, stravování, sexualita, nemoc, smrt aj.); tradice a modernita
týká se tříd: 4.C + R8.A (Pešek)
- 25 b) ČLOVĚK, STÁT A UMĚNÍ – proměny a funkce umění v závislosti na roli státu (sakrační umění, mecenášství, křesťanské umění, kultura ve službách totality)
týká se tříd: 4.A a 4.B (Molt)